

Қазақстан Республикасында қоршаған ортаны қорғауға жұмсалған шығындар туралы

Жариялау күні: 12.07.2024
Келесі жариялау күні: 14.07.2025

- Негізгі ойлар
- Қоршаған ортаны қорғау шығындарының динамикасы
- Табиғатты қорғау қызметінің түрлері бойынша қоршаған ортаны қорғауға салынған шығындар
- Глоссарий
- Әдістеме
- Қатысты жарияланымдарға сілтемелер
- Пайдалы сілтемелер

1. Негізгі ойлар

Шаруашылық жүргізуші субъектілердің қоршаған ортаны қорғауға бағытталған шығындары 2022 жылғы 444 млрд. теңгеге қарағанда 2023 жылы 610 млрд. теңгені құрады.
Табиғат қорғау шығындарының едәуір үлесін (97,2%) өнеркәсіп кәсіпорындары жүзеге асырады.

2. Қоршаған ортаны қорғау шығындарының динамикасы

Қоршаған ортаны қорғауға бағытталған шығындар

млн. теңге

Ақмола (20,9%), Атырау (14,6%), Павлодар (9,7%) облыстары табиғат қорғау қызметіне 276,3 млрд теңге бағыттады, бұл қоршаған ортаны қорғауға жұмсалған шығындардың жалпы көлемінің 45,3% - құрады

Өңірлер бойынша қоршаған ортаны қорғауға арналған шығындар

	2021	2022	2023
Қазақстан Республикасы	416 955 575	444 514 269	610 285 222
Абай	3 244 786	5 804 267	6 962 550
Ақмола	18 839 038	19 313 971	127 715 648
Ақтөбе	59 259 824	44 987 100	51 289 862
Алматы	1 814 394	2 096 057	2 876 627
Атырау	76 753 130	100 859 822	89 151 170
Батыс Қазақстан	13 014 366	9 678 433	15 116 668
Жамбыл	58 751 671	26 993 650	50 254 606

Жетісу	936 822	993 228	1 557 099
Қарағанды	24 173 817	45 973 744	41 843 002
Қостанай	25 046 596	22 624 807	43 035 888
Қызылорда	4 767 423	3 889 222	4 635 305
Маңғыстау	13 762 285	13 734 770	7 165 260
Павлодар	38 155 928	37 326 905	59 495 022
Солтүстік Қазақстан	4 924 202	11 771 800	7 193 159
Түркістан	1 948 430	8 544 944	18 334 526
Ұлытау	12 646 350	12 860 844	15 042 930
Шығыс Қазақстан	36 863 495	33 451 971	38 832 365
Астана қаласы	8 219 235	16 852 108	7 321 551
Алматы қаласы	8 893 841	7 519 421	12 505 140
Шымкент қаласы	4 939 942	19 237 205	9 956 844

2023 жылғы өңірлер бойынша қоршаған ортаны қорғауға салынған ағымдағы шығындар

	мың теңге			
	Ағымдағы шығындар	Қоршаған ортаны қорғауға жұмсалған материалдық шығындар	Қоршаған ортаны қорғау бойынша еңбекақы төлеуге және әлеуметтік мұқтаждықтарға аударылған аударымдарға жұмсалған шығындар	Табиғатты қорғау қызметтерін көрсеткені үшін басқа кәсіпорындарға (ұйымдарға) төленгені
Қазақстан Республикасы	343 024 440	131 199 207	64 147 303	139 457 757
Абай	6 590 398	1 708 744	2 549 576	2 308 051
Ақмола	5 731 226	1 651 532	1 003 717	3 067 461
Ақтөбе	49 463 645	22 061 028	5 152 658	22 249 959
Алматы	2 136 758	244 814	560 027	1 273 180
Атырау	54 505 203	4 575 859	7 391 786	36 719 556
Батыс Қазақстан	14 247 478	47 230	56 093	14 143 017
Жамбыл	8 008 858	4 166 105	1 432 953	2 409 799
Жетісу	1 473 286	473 597	420 741	568 964
Қарағанды	37 822 671	14 283 731	8 883 430	14 397 734
Қостанай	23 335 280	11 040 845	7 452 165	4 785 574
Қызылорда	4 489 312	183 920	1 105 776	3 174 019
Маңғыстау	7 165 260	850 996	1 075 210	5 237 483
Павлодар	49 792 296	33 103 421	8 828 284	6 438 319
Солтүстік Қазақстан	4 407 484	1 188 646	1 069 541	2 140 524
Түркістан	1 999 229	78 476	389 587	1 529 163
Ұлытау	15 041 253	6 378 689	2 504 602	6 156 329
Шығыс Қазақстан	33 827 877	21 313 773	6 330 120	5 681 026
Астана қаласы	7 321 551	3 620 243	2 774 867	915 559
Алматы қаласы	9 925 654	2 714 481	2 670 223	4 540 787
Шымкент қаласы	5 739 721	1 513 077	2 495 947	1 721 253

3. Табиғатты қорғау қызметінің түрлері бойынша қоршаған ортаны қорғауға салынған шығындар

Табиғатты қорғау қызметінің түрлері бойынша жалпы шығындардың құрылымы келесідей қалыптасты: жаңартылатын энергия көздері саласындағы қызмет – 33,2%, қалдықтармен жұмыс жасау – 21,6%, атмосфералық ауаны қорғау және климаттың өзгеру проблемалары – 20%.

Табиғат қорғау қызметінің түрлері бойынша қоршаған ортаны қорғауға салынған шығындардың динамикасы

	мың теңге		
	2021	2022	2023
Барлығы	416 955 575	444 514 269	610 285 222
атмосфералық ауаны қорғау және климаттың өзгеру проблемалары одан:	82 513 454	127 995 826	122 068 658

парниктік газдардың эмиссиясын азайту	1 534 936	2 024 375	3 234 119
ақаба суларды тазарту	94 165 799	113 096 310	115 266 558
қалдықтармен жұмыс жасау	90 899 013	107 096 519	131 880 528
топырақты, жерасты және жерүсті суларын қорғау мен оңалту	26 808 738	23 695 591	15 948 797
шу және вибрациялық әсер етуді азайту	94 492	163 944	174 250
биоәртүрлілік және ландшафттарды сақтау	2 199 854	3 307 758	2 599 208
радиациялық қауіпсіздік	779 270	880 252	879 505
қоршаған ортаны қорғау саласындағы ғылыми зерттеулер мен әзірлемелер	4 921 332	3 479 430	5 063 347
табиғатты қорғау қызметінің басқа бағыттары	114 573 623	64 798 639	216 404 371
олардан:			
жаңартылатын энергия көздері саласындағы қызмет	100 677 264	46 647 977	202 382 310
энергия үнемдеу технологиялары және энергия тиімділігін арттыру саласындағы қызмет	8 602 944	8 177 847	940 167

Электрондық кестелер:

Қазақстан Республикасында қоршаған ортаны қорғауға жұмсалған шығындар туралы

4. Глоссарий

Қоршаған ортаны қорғауға жұмсалған ағымдағы шығындар – кәсіпорындар мен ұйымдардың іс-шараларды жүргізуге, технологиялық процестер мен өндірістердің ағымдағы жұмысын қамтамасыз етуге, сонымен бірге ластаушы заттарды (өнімдерді) алдын алу, азайту, тазалау (қайта өңдеу) және/немесе жою мақсатында әзірленген және қызмет атқаратын машиналар мен құралдарды ұстау және пайдалануға беру бойынша шығыстары.

5. Әдіснамалық түсініктемелер

Қоршаған ортаны қорғауға арналған шығындар табиғат қорғау қызметінің түрлері бөлінісінде келтірілген, атмосфералық ауаны қорғауды және климаттың өзгеру проблемаларын, сарқынды суларды тазартуды, қалдықтармен жұмыс істеуді және т. б. қамтиды.

Табиғат қорғау қызметінің басқа түрлеріне жаңартылатын энергия көздері, энергия үнемдеу технологиялары және энергия тиімділігін арттыру саласындағы қызмет жатқызылған, сондай-ақ табиғат қорғау қызметінің басқа түрлерінде жіктелмеген табиғат қорғау қызметінің барлық түрлерін шоғырландырады.

6. Қатысты жарияланымдарға сілтемелер

«Қазақстан Республикасындағы қоршаған ортаны қорғау» статистикалық жинағы
Қоршаған ортаны бағалау және мониторингілеудің экологиялық индикаторлары. J-1 Қоршаған ортаны қорғауға салынған жалпы шығындар

7. Пайдалы сілтемелер:

Қоршаған орта статистикасының көрсеткіштерін қалыптастыру жөніндегі әдістеме
Инвестициялық қызмет статистикасының көрсеткіштерін қалыптастыру бойынша әдістеме

Шығаруға жауапты: Өндіріс және қоршаған орта статистикасы департаменті	Департамент директоры: А. Исабекова Тел. +7 7172 749056	Орындаушы: С. Габдурашит Тел. +7 7172 749311 E-mail: su.gabdurashit@aspire.gov.kz	Мекенжай: 010000, Астана қаласы Мәңгілік ел даңғылы, 8 Министерлік үй, 4 подъезд
--	--	---	--